

۳۱ کانون اول ۱۹۲۱

اجتهاد

نومرو ۱۴۰

Adresse

Idjtihad Constantinople

Téléph : St. 865

اداره خانه سی

جفال اوغلنده « اجتهاد ثوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

حیاتی ، فلسفی ، اجتماعی فکر غزته سی

«اون یدنجی سنه تأسیسیه»

— عقلکزی باشکزه آلوب نفسکزه حاکم اولوکزه،
دنیا طولوب طاشیور ... یوزندن آب ودانه کز کسپله.
جک ... دیه هیجان آور بر خطاب ایله عالمی ایقاظ ایدیوردی.
بشرك بو واعظ حسیدی، (طوماس- روبرت- مالتوس)
ایدی. عرقنه خاص اوصوغوق قانلیقله زماننده یاشایان
انسانلره عیناً دیوردی که :

« ذاتاً یوکنی طوتمش شو دنیا یه یکیدن طوغوب
کلن هر فرد بشر - اگر عالمی کندی اعاشدن عاجز
ویا خود جمعیت بونک سیندن غیر مستفیدایسه - میدانده کی
سفره دن اونک برلقمه طلبنه ذره قدر حق یوقدر واراض
اوزرنده وجودی جداً فضله در . خلقتک شو بویوک
ضیافتنده اونک ایچون بر طباق قولنامشدر . طبیعت ،
کندیسنه بوعالمدن چکیلوب کیمسنی امراید . وادی کلمسه
بیله یه طبیعت ویردیکی بواصری بالذات تنفید واجرا ایدر .
کندی ده فرقنده اولمق سزین شودنیا یه نصله کدیورمش ؛
حیاتدن نصیب سز لکنی حس ایدنجه بونی بوکمش ،
بشریتک باب انصاف و مروتنه مراجهتله معصومانه عرض
استعطف ایلمش بی مختان جمعیتنه ، پک آغیر بروی استتقال
کوسترن شوبیانامه سیله مالتوس ، غرب عالم تفکرینی
جداً تلاش و هیجانه دوشوره رک ولوله یه ویردی . وضع
ایتدیکی دستور لر غایت واضحدی : اول امرده ، دیوردی ،
وسائط معیشت مقدار نفوسی ضروری بر صورتده تحدید
ایدر ؛ درجه ثانیده ، وسائط معیشت تزايد ایدن
هر یرده نفوس ، لایتبدل بر صورتده تکثیر ایلر ، مکرکه
قوتلی و بارز حائللر و مانع لر چیقسونده بوتکثرک اوکنی
آلسون ؛ اوچنچی درجه دهده کړک بوموانع خصوصیه
اولسون ، کرکسه قوه مولده یی توقیف ایتمک صورتیه
مقدار نفوسی وسائط معیشت سویه سنه اینمکه مجبور ایدن
بتون حوائل سائر اولسون ، بونلرک جمله سی ده اوچه
ارجاع اولونه بیلیر که اونلرده جبر نفس ، سیدات اخلاقیه
وفلا کترلره سفالتلردر .

مالتوسه کوره ، فطرت بشرده کی میلان طبیعی ایله
نفوس ، برنسبت هندسیه اتباعاً یعنی ۱،۲،۳،۴،۵،۶،۷،۸،۹،۱۰،
۱۱،۱۲،۱۳،۱۴،۱۵،۱۶،۱۷،۱۸،۱۹،۲۰،۲۱،۲۲،۲۳،۲۴،۲۵،۲۶،۲۷،۲۸،۲۹،۳۰،
۳۱،۳۲،۳۳،۳۴،۳۵،۳۶،۳۷،۳۸،۳۹،۴۰،۴۱،۴۲،۴۳،۴۴،۴۵،۴۶،۴۷،۴۸،۴۹،۵۰،
معیشت برنسبت حسابیه مستنداً یعنی ۱،۲،۳،۴،۵،۶،۷،۸،۹،۱۰،۱۱،۱۲،۱۳،۱۴،۱۵،۱۶،۱۷،۱۸،۱۹،۲۰،۲۱،۲۲،۲۳،۲۴،۲۵،۲۶،۲۷،۲۸،۲۹،۳۰،۳۱،۳۲،۳۳،۳۴،۳۵،۳۶،۳۷،۳۸،۳۹،۴۰،۴۱،۴۲،۴۳،۴۴،۴۵،۴۶،۴۷،۴۸،۴۹،۵۰،

سیاحتلری خاطره ناسده ، و محائف جرائنده اونودولماز
مدایح حیرتکاری دعوت ایتدیکنی بیلیورم . آمریکا
سیاحتلری انساننده یوزلرجه کلیسا وسیناغوغک محراب
ومنبرنده عمامه سفید و حلیه بیضالریله ، خرسیتیان و یهودی
بر معشر متعبدینه ایراد وعظ و تسخیر قلوب ایتملری
جداً حیرت بخش موفقیات معجزه دندر .

مشارالیهک لوندرده منتشر « قریستیان قومون
دهلت » جریده خرسیتیانیه سنه کوندردکلری شومکتوب
سیاحتلری حقنده کی انطباعات و حسیاتی ناطقدر . عیناً
ترجمه ایدیورم :

« اختیار لغمه ، ویورغونلغمه رغماً اوچ سندن فضله
شرقدن غربه سیر و سیاحت ایتدم و بلا تفریق محافل و
معابده قصد و غایه م حقه ده تحریء معاونت ایلدم . حربک
فاجعه لرندن بحث ایتدم . صالح عمومینک الطاف و محاسنی
کوستردم . بشرك مابه الفخری اوله جق شیرلی سوبلدم .
یرتجی حیوانلرک وحشت و قانه حرصنی تلغین ایتدم .
ادیان الهیه نک اساساتی ارانه و توضیح و بهاء الهیک تعالینی
تبیین ایتدم . وجود باری یی ناقابل جرح دلائل عقلیه
ایله اثبات و انبیای الهیه نک صدق دیانتی اظهار ایلدم .
خلاصه شوقناعت صمیمیه مه سربست بر جریان ویردم .
دین حقیقی ، بشریتک محض حیاتیدر . مدنیت
الهیه ده اک صاف بر نور هدادر . « ایشته بهاء الله و نجل
کریمی عبدالها عباس افندی !
کله جک مقاله مدمه بهائیک نه در ؟ بهائیلر نه ایستقورلر ؟
اوبنی تحلیل و تدقیق ایده جکم .

۱. عالی

نفوس و اسباب معیشت

یوندن تام یوز یکرمی اوچ سنه اول « نفوس پره نسپینه
دائر تجربه » عنوانیه انکلتزده برکتاب انتشار ایتدی .
النده بوکتاب ، مؤلفی اولان کنج بر پروتستان پاپاسی
ابنای عرقله برابر تکمیل اولاد آدمه دونمش :

وارائه ایلور ... بر طرفدن ابلر، قوانین موضوعه نك
 پنجه سنه دوشمه دن سقطلری تأمین ایچون درلو درلو
 وسائطه توسل ایدرکن او بر جهتن بر طاقم قادیلرده ،
 ایشی دها قیصه کسمک اوزره ، بر عملیه ایله کندلی
 کندیلربی تعقیب ایلورلر . حالبوکه زواللی مالتوس
 بالذات : بو فجیع توسلاتک و بوشنیع تدابیرک نه قدر
 علمهنده ایدی ...

مالتو سیانیزمک ، نه نو مالتوسیانیزمک بوتشویقات
 ونشیریانندن صرف نظر ایدلسه بیله فعلیات جاریه
 قارشیسینده مخالف طرف ، مدھش بر تلاش دوشویور .
 اللرنده طومار طومار ایستاتیسیتی جدیدلری ، ینه
 عالم مدنیتهک صاچلی صقاللی وشایان حرمت عالملری ،
 فاضللری ، متفکرلری اورته یه آیلوب کرسیلره چقیورلر ؛
 خارجیده برقادیش طوپراق براقیه رق بتون دنیایی
 بو کرسیلرک اوزرندن اولچورلر ، یچورلر ، مرده .
 زادلرینه وارنجه یه قدر تکمیل نفوس بشری برر برر ،
 رأس رأس صایورلر وانسانلره :

— طوریکز ، دیکلیکز ، تلاش ایتیکز ... دیورلر ،
 اورته ده قول یوق ، یومورطه یوق ، قیامتی عیوقه
 چیقاریورسکز . هله براز بکلیکز ... آسیاده ، آفریقاده ،
 آمریقاده ، آوسترالیاده جاهل ، طاجز ، بودالا برطاقم
 اقوام طرفندن اشغال ایدلمش برطاقم اراضی آشاغی
 یوقاری بوم بوش برخالده بزه کشاده بولونویور . اقوام
 سافله نك بومسکنلرینی طبیعت مصلحتله برابر حق
 وعدالت ده بوکون ایچون دکلسه بیله یارین ایچون هب
 اقوام عالییه تخصیص ایتمشدر . بونلردن بشقه خط
 استوانک آتشین ساحلری ، قطرک منجمد چوللری
 وار . ترقیات مدنییه وکشیفات فیه ایله کونشک حرارتی
 تنظیم ، مرکز ارضک حرارتی تصعید ایله اوقوتلری
 المزه کپروب بورالری اصلاح ، هر دم بهار بر خاله
 افراغ وفضله نفوسکزی ده بورالده اسکان ایده جکز .
 کونشدن حرارتی چکمک ، مرکز ارضی حرارتندن
 محروم ایتک صورتیه منظومه کائناتی برندن قویارماقی
 ایچون نه یاقم لازم کلیورسه اونی ده آیریمه دوشونویور .
 اعاشه مسئله سی ایسه ذره قدر دوشونمکه دکز بر

صورتنده یوریر کیدر . شو صورتلده هر یکرخی
 ویاخود یکرخی بش سنه ده بر ، مقدار نفوس تضاعف
 ایتکمه ، یعنی ایکی قات اولمغه بر میلان کوسترر . انسانلر ،
 طبیعتده کی بوقانونی نظر اعتباره آلمیه رق چوجوق یاقمده
 دوام ایتدیلر می ، بری طرفدن برطاقم موانع طبیعیه
 میدانه چیقهرق بونلری اوکگر ؛ قحطلر ، محاربه لر ،
 خسته لقلر ، سفالتلر شککنده ، اورته ده کی فضله یی طیریانندن
 کچیره رک مقدار نفوسی اسباب معیشت سوبه سنه درحال
 ایندیرر . بونک ایچون ده مالتوس ، بر عالیه تشکیک
 واداره سنه اقتداری اولمادقجه انسانک جبر نفس ایدرک
 ازدواجدن صرف نظر ایلستی توصیه ایتکده در .

« قانون تضاعف » نامنی آلمش بونظریه مواجهه سنده
 اول و آخر اخذ موقع ایدن عالم تفکر ایکی یه آیرلدی .
 بر قسمی ، حادثات معنویه یه عانداولان بوقانونی ، حادثات
 مادییه راجع جاذبه عمومیه قانونی قدر بشرک قیمتدار
 بر کشف ذی شرفی بیله رک مالتوسی کوکاره چیقاردقلری
 حالده دیکر قسمی ، ترجمه حالته نظر آده انسانلر حقنده
 جداً خیرخواه و نفوس وعالیه سنه قارشى جداً صاحب
 فضیلت بوا دایمجزی قدرت فاطریه قارشى اعلان عصیان
 ایتش بر جانوار کی کوره ک وکوستره رک بیچاره یی پک
 قنا خیر پالامشدر . بو ایکی صنف لهدار وعلیه دارلر ،
 بوکون ده عین زندگی طرف کیری ایله یاشارلر .

بر جهتن عمله صنفک کوندن کونه تبارز ایدن
 وبوتبارزله بر قات دها کوزه بانان دونیت وسفالت
 اجتماعیه سی ، دیکر طرفدن بوتجلیات مقدره قارشیسینده
 « ماریالزم » فلسفه سنک اذهان عمومیه ده ، ضدی اولان
 طرز تفکره غلبه سی : مالتوسیانیزم دینلن بومذهی مدنی
 عالمده ، کیتدکجه نشرو توسیع ایدیور ؛ عذاب واضطرابندن
 بشقه بر نصیبی کوره مدیککز شو عمر در بدرده
 کندیکزه بر ویاخود بر چوق خلف مضطرب دها
 یاراتمی کی بر جنایتدن عیبا نه ذوق آلیورسکز ، دیه
 انسانلر آره سنده عادتا تناسلی کوکندن کسره رک نوع
 بشرک موجودیتی تهدید ایده جک تشویقانه بولونویور ؛
 ارکک قادین هر ایکی نوعک احتیاط سزلغنی اوکله مک
 ایچون علاجلر ، ترتیلر ، آلتلر ، واسطه لر ایجاد

یکی یونانه ادبیانه دأر

حکایه ادبیاتی

« ویکلاس » و تأثیر لری

حکایه جیلاک ادبیاتک الکصوک شکلی، شکل متکاملیدر. نظم، نثر دن اسکیدر. داستانی و ربانی ادبیات ده حکایه جیلکدن یاتلیدر. بوقاعدۀ عمومیه بوتون اسکی ویکی ملتک فکریات تاریخلرنده تأثیرینی کوسترمشدز. بوتون ملتک عینی تکامل یوللرندن کچمشدز. ادبیاتنده عینی قاعدۀ نک تأثیر لری کوریورز، عینی تکامل یوللری نک ایزلری سه چورز. بواعبارله حکایه جیلاک بر هیئت اجتماعیه نک درجۀ ترقیسنه علامتدر. حکایه ادبیاتی الک فیضلی انکشافی حیانه مدید تجربه لره، تاریخده شانلی خطرملره، بالخاصه زنکین بیر حرکت فکریه و ملییه مالک اولان مملکتلرده بولور.

یکی یونان ادبیاتی نک الک کچ رواج بولان شکلی، یونان مورخ و منقدی [آلکساندروس رانقوایس] کده قبول ایتدیکی وجه ایله، حکایه اولمشدر. یونان خلقی نک ادبی تکامللرنده حکایه دوره سی و احتیاجی کندینی کوستردیکی وقت طابعلر باصاجاق اثر بولامیورلردی. ایلاک سنه لر غرب ادبیاتندن، بالخاصه فرانسه زجه دن ترجمه لره کچدی. ملی حکایه جیلکی یونانستانه ایلاک دفعه [صوچی برادرلری] کتیردیله. بواکی قارداش عینی زمانده مجاهدۀ ملیه نک الک بلای باشلی مروجلیدی. بونلرک ایزلری (رانقوایس) یاقیندن تعقیب ایتدی و Moreos آندمه کی حکایۀ تاریخیه سی یازدی. بوایلک ملی حکایه نک روحی و موضوعی ملتک قرون وسطاده کی حیاتندن آلمشدی. حکایه جیلکک بوبرنجی دوره سنده بویوک ادبیلر یتشمه دی. (مهلا) تربیه وی حکایه لر یازدی. (قالیقا) یکی یونان دیلنده ایلاک (بویوک حکایه) نی تألیف ایتدی. (غریفور یوس پاله اولوغوس)، (رامفوس)، (قسه نو)، (روشیدی) کیلرک اسملری ذکره شایاندز. فقط یکی یونان حکایه جیلکی نک اصل اقبال کونلری بوندن صوکر باشلار. ادبیاتده هنوز یکی آچیلان بوجغیرک اوپله بردن بره و بوتون شعله سیله پارلاماسی،

مسئله در. تامین غذا خصوصنده سزلی وزیرلی بتون بوفلاکتله اوغراتمش اومشئوم بغدادی آغاچنه بیله احتیاجکز قالمه جق. جمیتک سینه سندن ایکسجی بر « بهرتلو » طوغمق اوزره در ... آغزلرکزی هوایه آچوب محتوی اولدینی آرتله یاشامانک یولی سزه او کرتۀ جک. سزلردوشونمکز، هان چوجوق یا بمقه باقیکز. فطرت بشرک، نه اولیکی نشریاته ونه ده بوبریکی تشویقاته قولاق ویردیکی بیله یرق. او، کندی بیلدیکی کبی حکمنی سورمکده بردوام. بشریتک هیأت عمومیه سی اعتباریله ارکک قادین بوکونکی کون ایچون اسباب معیشتی اوکلرنده حاضر بولدیلری بشقه هیچ برشیئه باقیوب هان برلشیوریورلر. مکونات مادیه یی النده اسیر طوتان جاذبه قانونی، جنس بشرک ایکی نوعی یکدیگرینه مالک و مملوک ایدن قانون تعجاذب قدر بیلیم قوتلیمیدر؟ شو خوان طبیعت اوزرنده بر رزق مقسومی وارمیدر، یوقیدر دوشونمکه وقت بر اقادن او ولود و فیاض خلقت، آره لرندن براونجی بی در حال دوغوروب اورتهیه آتیوریور. بو قانون ازلی ایله نوع بشر هر دم متزاید بر تکثر کوسترمکدن بر آن خالی قالمیور. فقط چولوق چوجوق تکمیل طائلۀ انسانیت آقسام اولوبده سفره باشنه اوطوردیلری، برده باقیورلرکه بشرک اورتهیه قویدینی رزق، هیچ ده مقسوم دلکش!... سسسز، صداسز، کورلتیسز هپسینی بردن طویورمه نک دنیا ده امکافی یوق ... دیرکن آره لرندن قیزبلجه بر قیامتدر، قوبیور. کندیلرینه کلدکلری زمان بو قیامتک، آچ طوق بتون انسانلر نظرندۀ آدی: حرب عمومی اولویور؛ قارنی طویوروب قالقانلره کوره مهبی ده آلتده قالمش اولانلر آره سندن چایق قاشلی، سرت باقیشلی، دیک بیقلی رشکسته افسردر، دینلیور... (مالتوس) ک موضوعه سنده مندیج اولان قیمت حقیقیه نه در، بونک ده تدقیقی کله جک مقاله به بر اقورز.

نامره زکی

